

2. Розгон І. В. Припинення юридичних осіб: український та зарубіжний досвід. Економіка. Фінанси. Право. 2014. № 8. С. 19-23.
3. Саветчук В. М. Правове регулювання злиття та приєднання юридичних осіб за правом України та Європейського Союзу : дис ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Віталій Миколайович Саветчук . – Івано-Франківськ, 2018. 207 с.
4. Юркевич Ю. М. Припинення юридичних осіб з правонаступництвом за рішенням суду. Університетські наукові записки. 2009. № 1. С. 139-143.
5. Коммерческий кодекс Франции. Перевод с французского / Предисл.: Захватаев В.Н.; Доп.: Захватаев В.Н.; Комментар.: Захватаев В.Н. - М. : Волтерс Клувер, 2008. 1272 с.

Науковий керівник: Ільницька Н. Ф.,
ст. викладач кафедри підприємницького та корпоративного права,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Шаталова Л. М., к.ю.н.,
доцент кафедри підприємницького та корпоративного права,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ЗАХИСТ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

Найбільш уразливою категорією підприємців є суб'єкти малого та середнього підприємництва (далі – МСП). Проблеми функціонування вітчизняних суб'єктів МСП виникають внаслідок постійних змін концептуальних орієнтирів державного регулювання, невідповідність вітчизняного корпоративного законодавства міжнародним принципам, стандартам, недосконалість системи оподаткування, недостатність і недосконалість засобів державної підтримки тощо.

Особливого значення набуває державна підтримка МСП в період дії надзвичайної ситуації. Під загрозою опиняється, гарантоване ст. 42 Конституції України, право на підприємницьку діяльність, не заборонену законом. В умовах надзвичайної ситуації значно обмежується свобода підприємницької діяльності, яка полягає у можливості її здійснення на власний розсуд, зростають ризики здійснення підприємницької діяльності, завдається шкода майну суб'єктів МСП тощо. Як наслідок надзвичайної ситуації виникають спори між суб'єктами господарювання, які потребують втручання держави з метою удосконалення збалансування публічних і приватних інтересів. У таких умовах проблема забезпечення безпеки громадян і організацій стає однією з найважливіших функцій держави на національному і міжнародному рівнях.

Норми вітчизняного законодавства про надзвичайні ситуації регламентують однорідні суспільні відносини, їх складові елементи, які становлять в цих відносинах своєрідне, нетипове, особливе [1, с. 11]. У законодавстві застосовується низка суміжних понять, серед яких: «надзвичайні події», «надзвичайні умови», «надзвичайний стан», «надзвичайні заходи», «непереборна сила». На думку Н. Вороніної, надзвичайні ситуації можуть відбуватися під впливом як навмисних, так і ненавмисних факторів, які проявляються у вольових діях і вчинках людини. До навмисних належить більшість соціально-політичних конфліктів (терористичні акти, диверсії, збройні конфлікти, страйки тощо). До ненавмисних – ситуації, які не залежать від волі людини (стихійні лиха, епідемії тощо) [1, с. 12].

Для захисту населення від тої чи іншої надзвичайної ситуації держава зобов'язана прийняти рішення про застосування низки заходів, які можуть мати негативний вплив на здійснення підприємницької діяльності суб'єктами господарювання, а особливо МСП як самої незахищеної категорії підприємців.

Сьогодні з метою підтримки МСП у період надзвичайної ситуації в Україні органами державної влади прийнято низку законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів. Наприклад, у Законі України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» встановлено на період з 1 березня по 31 травня 2020 року такі заходи підтримки:

- звільнення від застосування штрафних санкцій за порушення податкового законодавства, крім санкцій за: порушення вимог до договорів довгострокового страхування життя, договорів страхування в межах недержавного пенсійного забезпечення; відчуження майна, що перебуває у податковій заставі, без згоди контролюючого органу; порушення правил обліку, виробництва й обігу пального або спирту етилового на акцизних складах, що застосовуються на загальних підставах; порушення нарахування, декларування та сплати податку на додану вартість, акцизного податку, рентної плати;

- платникам податків не нараховується пеня, а нарахована, але не сплачена за цей період пеня підлягає списанню [2].

Також на строк з 1 березня по 30 квітня 2020 року для суб'єктів МСП: встановлено мораторій на проведення документальних та фактичних перевірок, крім документальних позапланових перевірок з визначених підстав; зупинено перебіг строків давності; продовжено строки подання річної декларації про майновий стан і доходи за 2019 рік до 1 липня 2020 року; не нараховується та не сплачується плата за землю (земельний податок та орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності), за земельні ділянки, що перебувають у власності або користуванні або на умовах оренди юридичних осіб, та використовуються ними в господарській діяльності; звільняються від

оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки об'єкти нежитлової нерухомості, які перебувають у власності юридичних осіб [2].

Особливої уваги в умовах розповсюдження епідемії COVID-19 на території України, як складової світової пандемії, заслуговує правове регулювання діяльності суб'єктів МСП у сфері торгівлі лікарськими засобами для надання медичної допомоги хворим з COVID-19.

Відповідно до Закону України «Про лікарські засоби» оптова, роздрібна торгівля лікарськими засобами на території України здійснюється підприємствами, установами, організаціями та фізичними особами – суб'єктами підприємництва на підставі ліцензії, яка видається у встановленому законодавством порядку. Поширеною організаційно-правовою формою малих та середніх підприємств в Україні є товариства з обмеженою відповідальністю у сфері торгівлі лікарськими засобами, такі як – роздрібне торговельне підприємство та оптове торговельне підприємство. Додатково у Ліцензійних умовах провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами віднесено аптечні заклади: аптечні склади (бази), аптеки та їх структурні підрозділи (аптечні кіоски і пункти).

Для вищезазначених МСП встановлені особливі умови функціонування на період дії карантинних заходів. Так, дія постанови Кабінету Міністрів України від 20.03.2020 № 224 «Про затвердження переліку лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), які звільняються від сплати ввізного мита та операції з ввезення яких на митну територію України звільняються від оподаткування податком на додану вартість» розповсюджується на всі без виключення медичні вироби, що включені до переліку та призначені виключно для закладів охорони здоров'я, що надають допомогою хворим на COVID-19. Даний перелік містить такі лікарські засоби: антисептики; дезінфекційні засоби; медичне обладнання для закладів охорони здоров'я; засоби індивідуального захисту; медичні вироби, лабораторне обладнання, розхідні матеріали, реагенти для лабораторних досліджень; медичні вироби (розхідні матеріали) для патологоанатомічних відділень [3].

Проте основною підставою для звільнення від оподаткування податком на додану вартість та від сплати ввізного мита лікарських засобів, що ввозяться на митну територію України, є: відповідність таких товарів назві товару міжнародному непатентованому найменуванню (назві); проходження процедури оцінки відповідності згідно технічних регламентів для медичних виробів; наявність контракту (договору) на поставку виробів, укладених між заявником і покупцем, лист-підтвердження від Департаменту охорони здоров'я або Управління охорони здоров'я держадміністрацій, лист-підтвердження від закладу охорони здоров'я.

Таким чином, державою було знижене податкове навантаження на суб'єктів МСП, крім тих, які продовжують працювати. Проте таких заходів замало. До того ж заборона деяких видів підприємницької діяльності МСП, наприклад, робота торговельних закладів, закладів громадського харчування, ресторанів, спортзалів, лекторіїв, надання побутових послуг тощо, не передбачені жодним вітчизняним законом, мають дискримінаційний характер особливо щодо суб'єктів МСП та можуть завдати нищівного удару. Наведене свідчить про необхідність реалізації послідовної державної системи підтримки МСП в Україні, яка має бути одним із найважливіших стратегічних напрямів діяльності держави в сучасних умовах.

Список використаних джерел:

1. Вороніна Н. Щодо питання надзвичайних ситуацій та суміжних понять: правове регулювання. Підприємництво, господарство і право. 2018. №39. С.10-13.

2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України № 533-IX від 17.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20> (дата звернення 25.03.2020).

3. Про затвердження переліку лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), які звільняються від сплати ввізного мита та операції з ввезення яких на митну територію України звільняються від оподаткування податком на додану вартість: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2020 № 224. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/224-2020-%D0%BF> (дата звернення 25.03.2020).

Якушенко Д. Ю.,
студент магістерського рівня вищої освіти,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ПОНЯТТЯ ТА ФОРМИ ЗАХИСТУ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ

Право на захист є самостійним суб'єктивним правом, що має матеріально-правову природу та є передумовою виникнення процесуальних відносин. Так, суб'єктивне право на захист складається з можливості здійснення правомочною особою власних позитивних дій; можливості вимоги відповідної поведінки від зобов'язаної особи; використання державно-примусових заходів стосовно осіб, які порушили юридичний обов'язок. Корпоративні права, як й інші права учасників